Propozycja rozkładu materiału *To się czyta!* dla klasy 3 branżowej szkoły I stopnia

Zgodnie z ramowym planem nauczania na rok szkolny przypada ok. 60 godzin lekcyjnych języka polskiego. Prezentowany rozkład materiału jest autorską propozycją realizacji treści zawartych w podręczniku *To się czyta!* dla klasy 3. Łącznie obejmuje 70 godzin lekcyjnych. Nauczyciel nie jest zobligowany do omówienia wszystkich tematów dotyczących tekstów nieobowiązkowych – samodzielnie decyduje o wyborze materiału, zależnie od poziomu klasy, preferencji, zainteresowań i możliwości uczniów, dostępnego czasu oraz innych czynników.

Numer i temat lekcji	Środki dydaktyczne	Zagadnienia	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	Liczba godzin	Odniesienia do podstawy programowej
1. Planujemy pracę na lekcjach języka polskiego	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*	- jak korzystać z podręcznika – struktura książki: podział na kształcenie literacko-kulturowe i kształcenie językowe, strony historycznoliterackie; najważniejsze elementy podręcznika: „Ważna wiadomość", rodzaje ćwiczeń, podsumowania, infografiki - nasze lektury w klasie 3 - przedstawienie przedmiotowego systemu oceniania			1	
2. Po co była ta wojna? Próba zrozumienia historii	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział I. *Wojna i Holokaust*, s. 10–12 (tekst: Marcin Długosz, [*Recenzja książki „Po co nam była ta wojna?"*] – fragmenty)	- refleksje brytyjskiego historyka dotyczące powodów przystąpienia Wielkiej Brytanii do II wojny światowej - cechy recenzji jako formy wypowiedzi - pojęcia: *humanitarny*, *trauma*, *mitologizacja* - terminy: *recenzja*, *notatka*, *publicysta*	- uzasadnia, że tekst Marcina Długosza jest recenzją - wskazuje, dlaczego – według Petera Hitchensa – Wielka Brytania przystąpiła do II wojny światowej - redaguje notatkę na temat II wojny światowej, korzystając z wiarygodnych źródeł informacji	- wyjaśnia pojęcie *mitologizacja* - podaje tematy przykładowych tekstów współczesnych publicystów	1	I.1.3 I.1.7 I.2.1 I.2.4 III.2.5 IV.4 IV.5

3., 4. Dramat pokolenia w wierszu Krzysztofa Kamila Baczyńskiego	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział I. *Wojna i Holokaust*, s. 13–15 (tekst: Krzysztof Kamil Baczyński, *Z głową na karabinie*) - *Kilka słów o epokach: Literatura polska podczas II wojny światowej i okupacji*, s. 162–165	- konspiracyjne życie kulturalne w okupowanej Polsce: literatura, teatr, sztuki plastyczne - literatura w czasach II wojny światowej i okupacji – podstawowe informacje o omawianym okresie: czas trwania, sytuacja polityczna i społeczna, najważniejsi twórcy, w tym twórcy emigracyjni - tematyka polskiej literatury czasów II wojny: tragizm jednostki i katastrofizm pokolenia, wizje końca świata, okrucieństwo wojennej rzeczywistości, nadzieja - przedstawiciele pokolenia Kolumbów – ich losy i twórczość - życie i twórczość Krzysztofa Kamila Baczyńskiego jako jednego z najważniejszych przedstawicieli polskiej literatury okresu okupacji - poezja Krzysztofa Kamila Baczyńskiego próbą ocalenia wartości w nieludzkim świecie - katastroficzna wizja historii w utworach Krzysztofa Kamila Baczyńskiego - pojęcia: *pokolenie Kolumbów, katastrofizm, apokalipsa spełniona*	- charakteryzuje okres II wojny światowej i okupacji w polskiej kulturze - wymienia najważniejszych twórców polskiej literatury z czasów II wojny światowej - określa tematykę wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego *Z głową na karabinie* - omawia obrazy przeszłości, teraźniejszości i przyszłości, ukazane w utworze *Z głową na karabinie* - wyjaśnia znaczenie pojęcia *pokolenie Kolumbów* w kontekście życia i twórczości Krzysztofa Kamila Baczyńskiego - wskazuje, na czym polegała tragedia młodych Polaków w czasie II wojny światowej	- omawia motyw apokalipsy w twórczości poetów pokolenia Kolumbów - wskazuje środki stylistyczne zastosowane w wierszu *Z głową na karabinie*	2	I.1.1 I.1.3 I.1.7 I.2.7

5. Człowiek okaleczony w wierszu Tadeusza Gajcego	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział I. *Wojna i Holokaust*, s. 16–17 (tekst: Tadeusz Gajcy, *Miłość bez jutra*)	- Tadeusz Gajcy jako przedstawiciel pokolenia młodych twórców okresu okupacji - motyw nieszczęśliwej miłości w wierszu Tadeusza Gajcego - pojęcia: *katastrofizm generacyjny* - terminy: *podmiot liryczny*, *sytuacja liryczna*, *epitet*, *metafora*	- przedstawia informacje o życiu i twórczości Tadeusza Gajcego - określa tematykę wiersza *Miłość bez jutra* - omawia sytuację liryczną w utworze Tadeusza Gajcego - charakteryzuje uczucia podmiotu lirycznego wiersza *Miłość bez jutra*	- wyjaśnia, na czym polega katastrofizm generacyjny w poezji Tadeusza Gajcego - wyszukuje obrazy wizyjne i symboliczne w wierszu *Miłość bez jutra*	1	I.1.1 I.1.4 I.1.6
6. Język złożony ze znaków – znaki naturalne i konwencjonalne, znaki językowe	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!:* - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – Język złożony ze znaków. Znaki naturalne i konwencjonalne, znaki językowe*, s. 176–180	- znak jako element rzeczywistości reprezentujący inny element - forma oznaczająca i treść oznaczana - znaki naturalne i konwencjonalne - język jako system znaków konwencjonalnych służący do porozumiewania się - funkcje języka jako systemu znaków językowych - terminy: *znak, znak naturalny, znak konwencjonalny, treść i forma znaku, znak językowy, funkcja generatywna, poznawcza, socjalizująca oraz kulturotwórcza języka, znak ikoniczny*	- wyjaśnia, co to jest znak, i podaje przykłady znaków - rozpoznaje znaczenie przykładowych znaków - potrafi odróżnić znaki konwencjonalne od znaków naturalnych - określa słowa i ich połączenia oraz mniejsze cząstki wyrazów jako znaki językowe - rozumie pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków - wyjaśnia treść przykładowych znaków językowych - opracowuje znak ikoniczny dla firmy związanej z daną branżą	- wyjaśnia różnice pomiędzy znakiem naturalnym a znakiem konwencjonalnym - wyróżnia funkcje języka: generatywną, poznawczą, socjalizującą, kulturotwórczą	1	II.3.1
7., 8. Zagłada wartości w opowiadaniach Tadeusza	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział I. *Wojna*	- okrucieństwo nazizmu i cierpienia człowieka w obozowej rzeczywistości w opowiadaniach Tadeusza	- prezentuje najważniejsze informacje o życiu i twórczości Tadeusza Borowskiego	- omawia język i styl opowiadań Tadeusza Borowskiego na wybranych przykładach	2	I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.1.4

Borowskiego	*i Holokaust*, s. 18–21 (teksty: Tadeusz Borowski, *Ludzie, którzy szli, Proszę państwa do gazu* – fragmenty)	Borowskiego *Proszę państwa do gazu*, *Ludzie, którzy szli* - cena przetrwania w obozie koncentracyjnym – życie poza sferą moralności w utworach Tadeusza Borowskiego - pojęcia: *człowiek zlagrowany*, *obóz koncentracyjny* - terminy: *opowiadanie*, *narrator*	- omawia elementy świata przedstawionego w opowiadaniach *Ludzie, którzy szli* oraz *Proszę państwa do gazu* - charakteryzuje rzeczywistość obozową i sytuację więźniów na podstawie wybranych fragmentów utworów Tadeusza Borowskiego	- wyjaśnia pojęcie *człowiek zlagrowany* - podejmuje próbę oceny zachowania bohaterów opowiadań Tadeusza Borowskiego		I.1.6 I.1.7
9., 10. Dlaczego trudno było uwierzyć w Zagładę?	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział I. *Wojna i Holokaust*, s. 24–27 (tekst: Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem Bogiem* – fragmenty) - infografika *Holokaust w sztuce,* s. 22–23	- doświadczenie Holokaustu w wybranych utworach literackich, filmach, sztukach plastycznych - próby poznania i zrozumienia źródeł Zagłady w przykładowych tekstach kultury - *Zdążyć przed Panem Bogiem* Hanny Krall jako reportaż i wywiad - obrazy życia, akcji likwidacyjnej i powstania w getcie warszawskim w utworze *Zdążyć przed Panem Bogiem* - wyścig o ludzkie życie w czasie wojny i w okresie powojennym w relacji Marka Edelmana - pojęcia: *Holokaust*, *Shoah*, *Zagłada*, *getto* - terminy: *wywiad*, *reportaż*, *powieść dokumentalna*	- poprawnie posługuje się pojęciami: *Holokaust, Shoah, Zagłada, getto* - przedstawia sylwetkę bohatera reportażu *Zdążyć przed Panem Bogiem* - omawia realia życia w getcie na podstawie fragmentu książki Hanny Krall - określa przyczyny powstania w getcie podane przez Marka Edelmana - uzasadnia, że fragment utworu *Zdążyć przed Panem Bogiem* jest zapisem rozmowy - podaje przykłady utworów literackich i innych tekstów kultury poświęconych ofiarom Holokaustu	- przedstawia i uzasadnia swoją opinię na temat wybranych dzieł poruszających temat tragedii ofiar nazizmu - wyjaśnia – w kontekście relacji Marka Edelmana – znaczenie zdania: *Chodziło tylko o wybór sposobu umierania.* - uzasadnia, że utwór Hanny Krall ma cechy reportażu, wywiadu, powieści dokumentalnej i eseju	2	I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.1.4 I.1.6 I.1.7 I.2.2 III.2.3

11. Czy apokalipsa spełniona uczy?	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział I. *Wojna i Holokaust*, s. 28–29 (tekst: Michał Kacewicz, *Krwawy licznik na Ukrainie* – fragmenty)	- wojna na Ukrainie jako przykład współczesnego konfliktu zbrojnego - ocena tragicznego konfliktu na Ukrainie w kontekście doświadczeń z przeszłości - pojęcia: *apokalipsa spełniona*, *konflikt zbrojny* - terminy: *artykuł prasowy*, *informacja*, *opinia*	- określa tematykę artykułu - wyszukuje i przetwarza informacje zawarte w tekście publicystycznym *Krwawy licznik na Ukrainie* - wskazuje fragmenty tekstu Michała Kacewicza dotyczące obojętności świata wobec wojny na Ukrainie - odróżnia informacje od opinii	- prezentuje wypowiedź ustną lub pisemną na temat: *Czy konflikty zbrojne mają sens?*	1	I.1.2 I.1.3 I.1.7 I.2.1 I.2.4 I.2.6
12. Podsumowanie – wojna i Holokaust	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział I. *Wojna i Holokaust*, s. 30–32	- człowiek w nieludzkich czasach wojny i Holokaustu – w wybranych utworach literackich i innych tekstach kultury - pokolenie Kolumbów jako pokolenie bez przyszłości – poezja Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Tadeusza Gajcego - obraz obozowego okrucieństwa w utworach Tadeusza Borowskiego - życie i powstanie w getcie warszawskim w rozmowie Hanny Krall z Markiem Edelmanem - pojęcia: *Holokaust*, *getto*, *pokolenie Kolumbów*, *apokalipsa spełniona*, *katastrofizm generacyjny*, *człowiek zlagrowany* - terminy: *opowiadanie*, *wywiad*, *reportaż*	- wymienia twórców pokolenia młodych okresu II wojny światowej i podaje przykłady ich utworów - określa uczucia i przeżycia młodych ludzi opisane w wybranych utworach poetyckich Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Tadeusza Gajcego - wyjaśnia pojęcie *człowiek zlagrowany* - przedstawia realia obozu koncentracyjnego opisane w opowiadaniach Tadeusza Borowskiego - omawia wydarzenia z getta warszawskiego na podstawie fragmentów książki Hanny Krall	- charakteryzuje twórczość wybranych przedstawicieli pokolenia Kolumbów - odwołując się do poznanych utworów literackich i tekstów kultury, odnosi się do tezy Hannah Arendt o banalności zła	1	I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.1.7

13. Akt komunikacji i jego elementy	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – Między nadawcą a odbiorcą komunikatu. Akt komunikacji i jego elementy*, s. 181–184	- akt komunikacji jako podstawowa jednostka komunikacji językowej - elementy aktu komunikacji: komunikat, nadawca, odbiorca, kontakt, kod, kontekst - znaczenie poszczególnych elementów aktu komunikacji w zależności od funkcji wypowiedzi - pojęcia: *akt komunikacji*, *komunikat*, *nadawca*, *odbiorca*, *kod*, *kontekst*, *kontakt*, *intencja wypowiedzi*	- wyjaśnia pojęcie *akt komunikacji* - wyróżnia elementy aktu komunikacji - określa nadawcę i odbiorcę przykładowych komunikatów - formułuje komunikaty odpowiadające wybranym sytuacjom - wskazuje wypowiedzi służące podtrzymaniu kontaktu	- wskazuje dominujący element aktu komunikacji w wypowiedziach pełniących różne funkcje	1	II.3.2
14. Powojenne radości i traumy	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział II. *W nowym świecie*, s. 34–35 (tekst: Marcin Zaremba, *Wielka trwoga. Polska 1944–1947* – fragmenty*)* - infografika *Miasta – pomniki pamięci*, s. 36–37	- sytuacja społeczna w Polsce po zakończeniu II wojny światowej – na podstawie fragmentu książki Marcina Zaremby *Wielka trwoga. Polska 1944–1947* - powojenne traumy opisane w omawianym tekście - pojęcia: *przesiedlenie*, *migracja*, *emigracja*, *reemigracja*, *trauma*	- określa konteksty historyczny i społeczny przedstawione we fragmentach książki *Wielka trwoga. Polska 1944–1947* - omawia – na podstawie tekstu Marcina Zaremby – powojenne radości i problemy polskiego społeczeństwa (po zakończeniu II wojny światowej) - wypowiada się na temat losów obiektów architektonicznych zrujnowanych podczas II wojny światowej, posługując się wybranymi przykładami	- wyjaśnia, dlaczego Marcin Zaremba nazywa powojenną Polskę *areną wielkiej wędrówki ludów* - przygotowuje wypowiedź pisemną na temat powojennych przeżyć bliskich osób	1	I.1.3 III.2.7
15. Odrzucić wszystko? –	• podręcznik do języka polskiego	- socrealizm jako kierunek w kulturze powojennej –	- określa wybrane ważne tematy literatury polskiej	- wyjaśnia znaczenie metafory życia zawartej	1	I.1.1 I.1.3

wiersz Czesława Miłosza *Pożegnanie*	*To się czyta!*: - rozdział II. *W nowym świecie*, s. 38–40 (tekst: Czesław Miłosz, *Pożegnanie* – fragmenty*)* - *Kilka słów o epokach: Literatura polska w latach 1945–1989*, s. 166–168	uwarunkowania polityczne - przedstawiciele literatury emigracyjnej po 1945 roku: Witold Gombrowicz, Czesław Miłosz, Sławomir Mrożek, Kazimierz Wierzyński - wybrane ważne tematy literatury polskiej w okresie 1945–1989: doświadczenia wojny i Holokaustu, emigracja w przeszłość, nurt wiejski - twórczość Czesława Miłosza – laureata Literackiej Nagrody Nobla - odrzucenie przeszłości w wierszu Czesława Miłosza *Pożegnanie* - terminy: *podmiot liryczny*, *sytuacja liryczna*, *aluzja literacka*	po 1945 roku - wymienia przedstawicieli powojennej literatury emigracyjnej - prezentuje podstawowe informacje o życiu i twórczości Czesława Miłosza - określa stosunek podmiotu lirycznego wiersza *Pożegnanie* do przeszłości - wyjaśnia tytuł utworu Czesława Miłosza *Pożegnanie*	w wierszu *Pożegnanie* - odszukuje aluzję literacką w utworze Czesława Miłosza i ją wyjaśnia		I.1.4 I.1.7
16. Człowiek i historia w filmie *Zimna wojna*	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział II. *W nowym świecie*, s. 41–43 (tekst: Grzegorz Brzozowski, *Spustoszona historia. Recenzja filmu „Zimna wojna" Pawła Pawlikowskiego* – fragmenty)	- dramatyczne przeżycia polskich artystów w okresie powojennym w filmie Pawła Pawlikowskiego - wpływ historii na losy bohaterów filmu *Zimna wojna* w opinii recenzenta - pojęcia: *zimna wojna* - terminy: *recenzja*	- określa czas i miejsca akcji filmu Pawła Pawlikowskiego - charakteryzuje głównych bohaterów *Zimnej wojny* i przedstawia ich losy - wskazuje, jak historia zdeterminowała życie bohaterów filmu	- wyjaśnia pojęcie *zimna wojna* w kontekście historycznym - określa, jak pojęcie zimnej wojny łączy się z tematyką filmu Pawła Pawlikowskiego	1	I.2.2 IV.2
17. Życie	• podręcznik do	- literatura emigracyjna lat	- przedstawia najważniejsze	- odczytuje symboliczny	1	I.1.1

emigranta w wierszu Kazimierza Wierzyńskiego	języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział II. *W nowym świecie*, s. 44–45 (tekst: Kazimierz Wierzyński, *Kufer*)	1945–1989 – poeci: Czesław Miłosz, Stanisław Baliński, Kazimierz Wierzyński - miłość do utraconej ojczyzny i samotność emigranta w wybranych wierszach Kazimierza Wierzyńskiego - terminy: *podmiot liryczny*, *sytuacja liryczna*, *symbol*	informacje o życiu i twórczości Kazimierza Wierzyńskiego - określa sytuację podmiotu lirycznego wiersza *Kufer* - omawia motyw tęsknoty emigranta za ojczyzną zawarty w utworze Kazimierza Wierzyńskiego	sens tytułu wiersza		I.1.3 I.1.6 I.1.7
18. Powrót Pana Cogito do ojczyzny	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział II. *W nowym świecie*, s. 46–49 (tekst: Zbigniew Herbert, *Pan Cogito – powrót*)	- twórczość Zbigniewa Herberta – poety-moralisty - Pan Cogito jako bohater liryczny cyklu utworów Zbigniewa Herberta - dwa światy w wierszu *Pan Cogito – powrót* - motywy decyzji o powrocie emigranta do kraju ukazane w utworze Zbigniewa Herberta - wierność wartościom moralnym i znaczenie niezłomnej postawy wobec zła w wierszach Zbigniewa Herberta - terminy: *liryka refleksyjno-filozoficzna*, *bohater liryczny*, *metafora*	- prezentuje podstawowe wiadomości o życiu i twórczości Zbigniewa Herberta - wyjaśnia imię bohatera lirycznego cyklu wierszy Zbigniewa Herberta – Pana Cogito - wskazuje powody powrotu bohatera z emigracji opisane w utworze *Pan Cogito – powrót* - wyszukuje w wierszu Zbigniewa Herberta metafory odnoszące się do ojczyzny	- formułuje argumenty za powrotem Pana Cogito do ojczyzny i przeciw temu powrotowi - uzasadnia, że wiersz Zbigniewa Herberta jest przykładem liryki refleksyjno-filozoficznej	1	I.1.1 I.1.3 I.1.4 I.1.6
19. Podsumowanie – odbudowa i rozpad w powojennym świecie	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział II. *W nowym świecie*, s. 50–52	- obraz życia Polaków w okresie powojennym w wybranych utworach literackich i tekstach kultury - historia jako siła niszcząca w twórczości polskich artystów po II wojnie światowej	- wymienia powojennych poetów emigracyjnych - podaje przykłady wierszy poetów emigracyjnych i określa tematykę tych utworów - wskazuje utwory literackie	- określa wpływ wydarzeń politycznych na decyzje bohaterów wybranych utworów literackich i filmowych	1	I.1.1 I.1.3 I.1.6 I.1.7

		- powojenne doświadczenia emigracyjne w wybranych wierszach i filmach - terminy: *bohater liryczny*, *aluzja literacka*, *liryka refleksyjno-filozoficzna*	i filmy poruszające temat losów emigrantów po II wojnie światowej - wymienia powojenne teksty literackie zawierające motyw tęsknoty za ojczyzną - poprawnie posługuje się terminem *bohater liryczny* i podaje przykład utworu, w którym taki bohater występuje			
20. Różne odmiany polszczyzny	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – Na dwór, na pole? Różne odmiany polszczyzny*, s. 185–188	- różne odmiany polszczyzny – posługiwanie się nimi w zależności od sytuacji komunikacyjnej - język ogólnonarodowy a odmiany terytorialne polszczyzny: dialekty i gwary - przykłady regionalizmów - odmiany środowiskowe i zawodowe języka - terminy: *język ogólnonarodowy*, *dialekt*, *gwara*, *regionalizm*, *odmiany środowiskowe i zawodowe języka*, *język regionalny*	- rozróżnia język ogólnonarodowy i odmiany terytorialne polszczyzny: dialekty i gwary - wyjaśnia, co to jest regionalizm, i podaje przykłady regionalizmów - odszukuje w przykładowych tekstach elementy gwarowe - podaje przykłady słownictwa charakterystycznego dla wybranej odmiany środowiskowej oraz zawodowej języka - posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej	- określa cechy gwarowe przykładowej wypowiedzi - wypowiada się na temat używania odmian środowiskowych i zawodowych języka w życiu codziennym	1	II.3.3
21. Jak władza zmienia człowieka?	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział III. *Człowiek i władza*,	- negatywne konsekwencje władzy dla jednostki i grupy w tekście Jeffreya Pfeffera - zmiany mentalności i zachowania związane	- określa tematykę tekstu *Władza. Dlaczego jedni ją mają, a inni nie* - wymienia – na podstawie fragmentu tekstu Jeffreya	- wskazuje korzyści i zagrożenia związane ze sprawowaniem władzy nad innymi ludźmi	1	I.2.1 I.2.4 III.2.7

	s. 54–56 (tekst: Jeffrey Pfeffer, *Władza. Dlaczego jedni ją mają, a inni nie* – fragmenty)	z posiadaniem władzy - przyczyny utraty władzy w kontekście ustaleń psychologów społecznych – na podstawie tekstu Jeffreya Pfeffera - pojęcia: *władza*, *perswazja* - terminy: *frazeologizm*	Pfeffera – skutki posiadania władzy - wyjaśnia znaczenie przykładowych frazeologizmów z wyrazem *władza*			
22. Posłuszeństwo w wierszu Stanisława Balińskiego	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział III. *Człowiek i władza*, s. 57–58 (tekst: Stanisław Baliński, *Wieża*)	- twórczość emigracyjna Stanisława Balińskiego - elementy realistyczne i fantastyczne w wierszu *Wieża* - posłuszeństwo i oddanie władzy jako problemy uniwersalne w utworze Stanisława Balińskiego - pojęcia: *władza*, *posłuszeństwo*	- przedstawia podstawowe informacje o życiu i twórczości Stanisława Balińskiego - określa główny temat wiersza Stanisława Balińskiego *Wieża* - opisuje zachowania mieszkańców *kraju czarów* przedstawionego w utworze	- wyjaśnia tytuł wiersza - wypowiada się na temat podobieństwa utworu Stanisława Balińskiego *Wieża* i powieści George'a Orwella *Rok 1984*	1	I.1.1 I.1.3 I.1.6
23., 24., 25. Zwycięstwo prymitywnej siły w *Tangu* Sławomira Mrożka	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział III. *Człowiek i władza*, s. 59–63 (tekst: Sławomir Mrożek, *Tango* – fragmenty)	- motywy polityczne w przykładowych utworach literatury polskiej po 1945 roku - obraz totalitarnej władzy w twórczości Sławomira Mrożka - groteskowy obraz współczesnego świata i relacji międzyludzkich w *Tangu* - kryzys współczesnej rodziny i konflikt pokoleń w dramacie Sławomira Mrożka - *Tango* dramatem politycznym, przestrogą przed totalitarną władzą i dyktaturą w świecie pozbawionym wartości	- prezentuje najważniejsze wiadomości o życiu i twórczości Sławomira Mrożka - przedstawia bohaterów *Tanga* i określa ich relacje rodzinne - wypowiada się na temat sytuacji rodzinnej i postaw bohaterów *Tanga* - omawia sposób przejęcia władzy przez prymitywną siłę, przedstawiony w dramacie Sławomira Mrożka - określa *Tango* jako	- omawia konflikt pokoleń i rozpad rodziny ukazane w dramacie Sławomira Mrożka - omawia motyw buntu bohaterów *Tanga* - charakteryzuje wybraną postać z dramatu Sławomira Mrożka - wskazuje elementy groteski we fragmentach *Tanga*	3	I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.1.6

		- pojęcia: *totalitaryzm*, *dyktatura*, *konflikt pokoleń* - terminy: *dramat*, *groteska*	ostrzeżenie przed dyktaturą - wymienia cechy charakterystyczne groteski - wyjaśnia tytuł dramatu Sławomira Mrożka			
26. Zasady etykiety językowej	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – Językowy savoir-vivre. Zasady etykiety językowej*, s. 189–193	- zasady etykiety językowej – stosowanie zasad grzeczności językowej w różnych sytuacjach komunikacyjnych - język a wartości, elementy etyki wypowiedzi (szacunek do odbiorcy) - terminy: *etykieta językowa*, *zwroty grzecznościowe*, *sytuacja komunikacyjna*	- wskazuje sytuacje, w których stosuje się zasady etykiety (grzeczności) językowej - podaje przykłady zwrotów grzecznościowych używanych przez nadawcę i odbiorcę w różnych sytuacjach komunikacyjnych - stosuje zasady etykiety językowej w przykładowych wypowiedziach ustnych i pisemnych	- podaje przykładowe sformułowania i zwroty grzecznościowe, które można wykorzystać w rozmowie z klientem	1	II.3.4 II.3.5
27. Władza na scenie i na ekranie	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział III. *Człowiek i władza*, s. 66–68 (tekst: Paweł Mossakowski, *Żelazna Dama* – fragmenty recenzji) - infografika *Władza na scenie i na ekranie*, s. 64–65	- motyw władzy w dziełach literackich, teatralnych i filmowych – od starożytności do współczesności - władza jako temat filmów dokumentalnych, fabularnych i seriali - obraz osoby sprawującej władzę – na przykładzie filmu *Żelazna Dama* - pojęcia: *władza*, *system polityczny*, *dyktatura* - terminy: *serial*, *film dokumentalny*, *film fabularny*	- podaje przykłady filmów i seriali podejmujących temat władzy - wypowiada się – na podstawie recenzji filmu *Żelazna Dama* – na temat kariery politycznej Margaret Thatcher - wymienia pozytywne i negatywne cechy bohaterki filmu *Żelazna Dama*	- omawia temat władzy na przykładzie wybranego filmu lub serialu	1	I.2.2
28. Rządzący i rządzeni	• podręcznik do języka polskiego	- piosenka poetycka jako gatunek słowno-muzyczny	- nazywa epoki i miejsca wydarzeń ukazane	- wskazuje w utworze Jacka Kaczmarskiego	1	I.1.3 I.2.2

w *Balladzie o okrzykach* Jacka Kaczmarskiego	*To się czyta!*: - rozdział III. *Człowiek i władza*, s. 69–71 (tekst: Jacek Kaczmarski, *Ballada o okrzykach*)	- problemy polityczne, historyczne i egzystencjalne w utworach Jacka Kaczmarskiego - *Ballada o okrzykach* Jacka Kaczmarskiego jako komentarz do rzeczywistości PRL-u - terminy: *piosenka*, *piosenka poetycka*	w *Balladzie o okrzykach* - wypowiada się na temat zachowań tłumu i władców, przedstawionych w utworze Jacka Kaczmarskiego - wyjaśnia, dlaczego tekst Jacka Kaczmarskiego jest przykładem piosenki poetyckiej	elementy ballady jako gatunku literackiego		I.2.3
29. Władza przeciwko młodym w opowiadaniu Marka Nowakowskiego	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział III. *Człowiek i władza*, s. 72–75 (tekst: Marek Nowakowski, *Wróg* – fragmenty)	- polska literatura i kultura w latach 80. XX wieku - realia stanu wojennego w opowiadaniach Marka Nowakowskiego - bunt młodych ludzi przeciw dyktaturze w opowiadaniu *Wróg* - ocena postaw i działań bohaterów utworu - pojęcia: *stan wojenny*, *internowanie* - terminy: *opowiadanie*	- prezentuje podstawowe informacje o życiu i twórczości Marka Nowakowskiego - określa elementy świata przedstawionego w opowiadaniu *Wróg*: czas i miejsce akcji, bohaterów i wydarzenia - opisuje – na podstawie fragmentów tekstu Marka Nowakowskiego – sytuację obywateli, w tym ludzi młodych, w czasie stanu wojennego - omawia i ocenia postawy uczniów wobec dyktatury wojskowej ukazane w utworze Marka Nowakowskiego - wyjaśnia tytuł opowiadania	- odszukuje w internecie i innych źródłach informacje o stanie wojennym w Polsce w latach 80. - redaguje notatkę na temat stanu wojennego w Polsce	1	I.1.1 I.1.3 I.1.4 I.1.7
30. Podsumowanie – władza w literaturze polskiej XX wieku	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział III. *Człowiek i władza*,	- motyw władzy w literaturze polskiej po II wojnie światowej - obraz tyranii władzy w utworach pisarzy II połowy XX wieku – twórczość	- wymienia utwory literackie i inne teksty kultury zawierające motyw władzy - opisuje przykłady różnych postaw ludzi wobec władzy,	- uzasadnia, że *Tango* Sławomira Mrożka i inne wybrane utwory stanowią ostrzeżenie przed dyktaturą	1	I.1.1 I.1.3 I.1.7

	s. 76–78	Sławomira Mrożka, Stanisława Balińskiego, Jacka Kaczmarskiego, Marka Nowakowskiego - różne postawy wobec reżimu politycznego: posłuszeństwo, zaufanie, bunt – w wybranych utworach literackich i filmowych - pojęcia: *władza*, *totalitaryzm*, *tyrania* - terminy: *piosenka poetycka*, *opowiadanie*	na podstawie wybranych utworów - podaje tytuły wybranych piosenek poetyckich i określa ich tematykę	- podejmuje próbę wyjaśnienia, dlaczego w literaturze XX w. często pojawia się temat władzy		
31. Etyka słowa i inne składniki kultury języka	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – Dobro, piękno i prawda. Wartościowanie wypowiedzi. Etyka słowa i inne składniki kultury języka*, s. 194–196	- wypowiedzi wartościujące - sposoby wartościowania wypowiedzi – słowa wartościujące wprost, słowa budzące skojarzenia pozytywne lub negatywne, środki słowotwórcze, środki fleksyjne, sposób wymowy - zasady kultury języka: poprawność i sprawność językowa, etyka i estetyka słowa - terminy: *wypowiedzi wartościujące*, *frazeologizmy, eufemizmy*, *kultura języka*, *etyka słowa*, *estetyka słowa*	- rozpoznaje w przykładowym tekście wypowiedzi wartościujące - wskazuje wypowiedzi wyrażające pozytywny lub negatywny stosunek nadawcy do przedmiotu wypowiedzi - wartościuje wypowiedzi językowe, wykorzystując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność - wyjaśnia znaczenie eufemizmów, przyporządkowuje je do odpowiednich wyrazów lub zwrotów - określa zasady kultury języka	- omawia znaczenie składników kultury języka: poprawności i sprawności językowej, etyki i estetyki słowa - stosuje zasady kultury słowa w różnych sytuacjach komunikacyjnych	1	II.3.4 II.3.5
32. O funkcjach pracy w naszym życiu	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział IV.	- znaczenie pracy w życiu człowieka - pozytywne i negatywne aspekty pracy w omawianym	- określa temat tekstu *Po co pracujemy?* - na podstawie tekstu Joanny Wilguckiej wskazuje powody,	- przygotowuje wypowiedź argumentacyjną na temat: *Czy praca nadaje*	1	I.1.3 I.1.5 I.2.1 I.2.7

	Człowiek i praca, s. 80–81 (tekst: Joanna Wilgucka, *Po co pracujemy?* – fragmenty) - infografika *Łączy nas praca*, s. 82–83	artykule - miejsce pracy w hierarchii wartości młodych ludzi - terminy: *artykuł prasowy*, *argumentacja*	z których ludzie podejmują pracę - określa negatywne skutki nadmiernej pracy dla jednostki i rodziny - przedstawia własną opinię o znaczeniu pracy w życiu człowieka, posługując się odpowiednimi argumentami	*sens życiu?* - wskazuje przemiany form pracy we współczesnym świecie		III.1.1
33. Praca artysty w wierszu Zbigniewa Herberta	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział IV. *Człowiek i praca*, s. 84–86 (tekst: Zbigniew Herbert, *W pracowni*) - *Ukryte w dziele sztuki:* Paweł Wróbel, *Kopalnia,* s. 87	- motyw pracy w twórczości Zbigniewa Herberta - praca artysty w utworze *W pracowni* - utwór Zbigniewa Herberta jako hołd złożony sztuce naiwnej - cechy wiersza wolnego - terminy: *sztuka naiwna*, *wiersz wolny*	- określa temat wiersza Zbigniewa Herberta - wypowiada się na temat pracy artysty ukazanej w utworze *W pracowni* - poprawnie posługuje się terminami *sztuka naiwna* oraz *wiersz wolny* - wyjaśnia, dlaczego utwór Zbigniewa Herberta jest przykładem wiersza wolnego	- opisuje obraz polskiego malarza – przedstawiciela sztuki naiwnej	1	I.1.1 I.1.3 I.1.7
34. O pracy lekarza stażysty w książce Adama Kaya	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział IV. *Człowiek i praca*, s. 88–90 (tekst: Adam Kay, *Będzie bolało. Sekretny dziennik młodego lekarza* – fragmenty)	- obraz zawodu lekarza w dzienniku Adama Kaya - decyzja o wyborze zawodu jako wybór sposobu życia – na podstawie tekstu Adama Kaya - rozbieżności pomiędzy wyobrażeniem o pracy w zawodzie a praktyką - terminy: *dziennik*, *narrator*	- omawia motywy wyboru zawodu lekarza przedstawione w tekście Adama Kaya - wskazuje – na podstawie tekstu – trudności związane z wykonywaniem wymarzonego zawodu lekarza - redaguje fragment dziennika dotyczący pracy w wybranym zawodzie, posługując się słownictwem branżowym	- podaje przykłady utworów literackich lub innych tekstów kultury opisujących wybrany zawód	1	I.2.7 III.2 7

35., 36. Argumenty i chwyty erystyczne stosowane w dyskusji	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – (Nie) przebierając w argumentach. Argumenty i chwyty erystyczne stosowane w dyskusji*, s. 201–206	- argument jako twierdzenie odwołujące się do logiki, wiedzy i faktów lub do emocji - typy argumentów: logiczne, rzeczowe, emocjonalne - sposoby wnioskowania: indukcja, dedukcja, analogia - chwyty erystyczne, w tym argument *ad personam*, argumenty siły, argument populistyczny, wykorzystanie niewiedzy, odwołanie się do próżności - terminy: *argumenty logiczne, argumenty rzeczowe*, *argumenty emocjonalne*, *chwyty erystyczne*, *argument „ad personam”*, *argument siły*, *argument populistyczny*	- rozpoznaje argumenty oparte na faktach oraz oparte na emocjach - wyróżnia argumenty rzeczowe, logiczne i emocjonalne - dobiera argumenty za wybraną tezą i przeciw niej - wyszukuje przykłady argumentów *ad personam* oraz argumentów siły w wypowiedziach, w tym w wypowiedziach internetowych	- formułuje odpowiedź na argument *ad personam* z zachowaniem zasad etyki słowa	2	III.1.1 III.1.2 III.1.3 III.2.2 III.2.3
37. Kobiety w „męskich” zawodach	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział IV. *Człowiek i praca*, s. 91–93 (tekst: Anna Dobiegała, *Dziewczynki nie muszą być grzeczne. Mogą budować statki* – fragmenty)	- stereotypowe postrzeganie zawodów jako męskich i kobiecych - źródła sukcesu zawodowego bohaterek artykułu Anny Dobiegały - równość kobiet i mężczyzn w życiu zawodowym i społecznym w wybranych tekstach - pojęcia: *stereotyp*, *równe traktowanie*	- opowiada, na czym polega praca bohaterek tekstu Anny Dobiegały - wskazuje cechy charakteru, które pomogły bohaterkom tekstu w osiągnięciu sukcesu zawodowego - przygotowuje argumenty do dyskusji na temat znaczenia równego traktowania kobiet i mężczyzn w życiu zawodowym	- na podstawie różnych źródeł informacji podaje przykłady kobiet, które odniosły sukces zawodowy w dziedzinie zdominowanej przez mężczyzn i omawia ich osiągnięcia	1	I.2.1 I.2.7 III.1.1 III.1.3
38., 39. Sztuka dyskutowania	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie*	- elementy dyskusji: teza, argumenty, kontrargumenty - rola moderatora w dyskusji - zasady prowadzenia dyskusji	- odróżnia rozmowę od dyskusji - określa tezę przykładowej dyskusji	- wskazuje i poprawia błędy w przykładowej argumentacji - wyjaśnia rolę	2	III.1.1 III.1.2 III.1.3 III.1.4

	językowe: Strefa języka – Warto rozmawiać, nie warto się kłócić. Sztuka prowadzenia rozmowy i dyskutowania. Dyskusja a spór i kłótnia, s. 207–211	- różnice pomiędzy dyskusją, sporem a kłótnią - terminy: *dyskusja*, *teza*, *argument*, *kontrargument*, *dyskutant*, *adwersarz (oponent)*, *moderator*	- przygotowuje argumenty do dyskusji na wybrany temat - formułuje kontrargumenty do podanych argumentów - stosuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji - odróżnia dyskusję od sporu i kłótni	moderatora w dyskusjach na forach internetowych - określa zasady prowadzenia dyskusji umożliwiające unikanie kłótni		III.2.2 III.2.3
40. A gdyby mniej pracować?	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział IV. *Człowiek i praca*, s. 94–96 (tekst: Bertrand Russell, *Pochwała lenistwa* – fragmenty)	- podważenie przekonania o szczególnej wartości pracy w eseju Bertranda Russella - wpływ zredukowania czasu pracy na jakość życia współczesnego społeczeństwa - terminy: *esej*, *dyskusja*, *argumentacja*	- określa tezę zawartą w tekście Bertranda Russella - wyszukuje w tekście argumenty potwierdzające tezę o konieczności ograniczenia ilości pracy - wyjaśnia, jak skrócenie czasu pracy może wpłynąć na jakość życia - określa tekst Bertranda Russella jako esej - przygotowuje argumenty do dyskusji o skróceniu czasu pracy	- uczestniczy w dyskusji na temat skrócenia czasu pracy i stosuje odpowiednią argumentację	1	III.1.1 III.1.3 III.1.4 III.2.3
41. Podsumowanie – blaski i cienie pracy	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział IV. *Człowiek i praca*, s. 97–98	- pozytywne i negatywne aspekty ludzkiej pracy w wybranych utworach - przemiany postrzegania i modeli pracy we współczesnej gospodarce i współczesnym życiu społecznym - praca jako realizacja marzeń i pasja artystyczna - pojęcia: *praca, artysta*	- wymienia przykładowe utwory literackie i inne teksty kultury, których tematem jest ludzka praca - omawia korzyści i zagrożenia związane z pracą, na podstawie wybranego tekstu - wypowiada się na temat pracy artysty ukazanej	- redaguje wypowiedź pisemną na temat wyboru przyszłego zawodu	1	I.1.3

		- terminy: *wiersz wolny*	w wierszu Zbigniewa Herberta *W pracowni*			
42. Cechy kultury popularnej	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział V. *Człowiek wobec popkultury*, s. 100–102 (tekst: Piotr Żabicki, *Popkultura w otoczeniu nauki* – fragmenty) - infografika *Różne oblicza kultury*, s. 106–107	- cechy kultury popularnej wymienione w tekście Piotra Żabickiego - standaryzacja produktów popkultury - rola obrazu w kulturze popularnej - kultura masowa jako towar rynkowy - terminy: *kultura wysoka*, *kultura popularna (popkultura), standaryzacja*	- poprawnie posługuje się terminem *kultura popularna* - odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej - wymienia przykładowe teksty kultury popularnej, np. seriale, programy telewizyjne, utwory muzyczne, audycje radiowe, gry i strony internetowe - wskazuje cechy kultury popularnej - określa swój stosunek do produktów kultury popularnej	- przygotowuje infografikę poświęconą ulubionemu pisarzowi, twórcy kultury popularnej lub jednemu z autorów lektur obowiązkowych	1	I.2.1 I.2.2 I.2.3
43. Problemy komunikacji internetowej	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – Nie wierz we wszystko, co zobaczysz w sieci. Problemy komunikacji internetowej*, s. 197–200	- nieprawdziwe informacje w internecie: fake newsy i ich cele - zasady krytycznej oceny informacji zamieszczanych w internecie - sposoby manipulowania opinią publiczną w internecie - stosowanie ironii w wypowiedziach internetowych - terminy: *fake news*, *trolling (trollowanie)*, *manipulacja*, *ironia*	- rozpoznaje fake newsy w przykładowych wypowiedziach internetowych - krytycznie odbiera informacje prezentowane w internecie, sprawdza ich wiarygodność i rzetelność - ocenia zjawisko trollowania - rozpoznaje sposoby oznaczania wypowiedzi ironicznych w internecie	- formułuje zasady ochrony użytkowników internetu przed fake newsami	1	IV.1 IV.5
44. Kultura masowa w wierszu	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*:	- twórczość Wisławy Szymborskiej, laureatki Literackiej Nagrody Nobla	- przedstawia najważniejsze informacje o życiu i twórczości Wisławy	- redaguje zaproszenie na spotkanie autorskie z ulubionym twórcą	1	I.1.1 I.1.2 I.1.5

Wisławy Szymborskiej	- rozdział V. *Człowiek wobec popkultury*, s. 103–105 (tekst: Wisława Szymborska, *Wieczór autorski)*	- ironiczny obraz spotkania poety z publicznością w wierszu Wisławy Szymborskiej - terminy: *kultura popularna*, *sytuacja liryczna*, *podmiot liryczny*, *ironia*, *apostrofa*, *neologizm*, *zdrobnienie*	Szymborskiej, podaje przykłady jej utworów - określa temat utworu *Wieczór autorski* - omawia sytuację liryczną w wierszu Wisławy Szymborskiej - wypowiada się na temat zachowania publiczności ukazanego w tekście *Wieczór autorski* - rozpoznaje środki artystyczne zastosowane w utworze, w tym apostrofy, zdrobnienia, neologizmy - gromadzi argumenty „za" i „przeciw" do rozważenia problemu: *Na co lepiej poświęcać czas – poznawanie dzieł kultury wysokiej czy dzieł kultury popularnej?*	kultury wysokiej		I.2.2 I.2.3
45. Piosenka jako zapis wspólnego doświadczenia	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział V. *Człowiek wobec popkultury*, s. 108–109 (tekst: Katarzyna Ryrych, *Król* – fragmenty)	- świat muzyki popularnej we fragmencie powieści Katarzyny Ryrych - koncert jako zbiorowe przeżycie - monolog wewnętrzny bohatera utworu - terminy: *piosenka*, *monolog wewnętrzny*	- określa elementy świata przedstawionego we fragmencie powieści *Król* - nazywa emocje publiczności ujawniające się podczas koncertu opisanego w tekście Katarzyny Ryrych - omawia przeżycia artysty ukazane we fragmencie *Króla* - określa wypowiedź bohatera powieści jako monolog wewnętrzny - charakteryzuje ulubiony rodzaj muzyki i ulubionych	- charakteryzuje ulubiony rodzaj muzyki i ulubionych wykonawców, uzasadnia swój wybór - opisuje przeżycia związane z koncertem ulubionego artysty	1	I.2.2 I.2.3

			wykonawców, uzasadnia swój wybór			
46. Pochwała życia w piosence Agnieszki Osieckiej	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział V. *Człowiek wobec popkultury*, s. 110–112 (tekst: Agnieszka Osiecka, *Niech żyje bal*)	- twórczość Agnieszki Osieckiej, poetki i autorki tekstów piosenek - utwory Agnieszki Osieckiej jako piosenki poetyckie - wolność, szczęście i miłość w wybranych piosenkach Agnieszki Osieckiej - bal jako metafora życia w utworze *Niech żyje bal* - epikureizm i *memento mori* w tekście *Niech żyje bal* - terminy: *piosenka poetycka*, *metafora*, *epikureizm*, *„memento mori”*	- przedstawia podstawowe informacje o życiu i twórczości Agnieszki Osieckiej, podaje przykłady jej piosenek - omawia treść piosenki *Niech żyje bal* - odczytuje motyw balu i tańca, występujący w tekście Agnieszki Osieckiej, jako metaforę ludzkiego życia	- wyszukuje nawiązania do rzeczywistości PRL-u w piosence *Niech żyje bal* - wskazuje motywy z dawnych epok wykorzystane w utworze Agnieszki Osieckiej	1	I.2.2 I.2.3
47., 48. Poprawność interpunkcyjna	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Uwolnić – nie można – uwięzić. Poprawność interpunkcyjna*, s. 222–227	- interpunkcja w wypowiedziach internetowych i SMS-ach - zasady stosowania znaków interpunkcyjnych w wypowiedziach pisemnych - pisownia skrótowców - terminy: *interpunkcja*, *znaki interpunkcyjne*, *wtrącenie*, *skrótowiec*	- omawia zasady stosowania znaków interpunkcyjnych, w tym przecinka, średnika, wielokropka, cudzysłowu - wskazuje problemy związane z interpunkcją w wypowiedziach internetowych - stosuje zasady poprawnej interpunkcji w wypowiedziach pisemnych - stosuje zasady pisowni skrótowców	- stosuje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych - wyodrębnia wtrącenia w tekście przy pomocy znaków interpunkcyjnych	2	II.4 III.2.8
49. Kultura popularna jako źródło wskazówek życiowych	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział V. *Człowiek wobec*	- różnice między kulturą wysoką a kulturą popularną - wykorzystanie dzieł kultury popularnej w praktyce szkolnej w opinii Przemysława Staronia	- wskazuje różnice między kulturą wysoką a kulturą popularną - określa tematykę wywiadu prasowego z Przemysławem	- redaguje wypowiedź pisemną o postaciach popkultury stanowiących wzorzec lub inspirację dla	1	I.2.2 I.2.3

	popkultury, s. 113–115 (tekst: Krzysztof Katkowski, *Walczymy z czarną magią – głupotą, manipulacją, dyskryminacją, znieczulicą* – fragmenty) - *Ukryte w dziele sztuki:* Banksy, *Dismaland*, s. 116	– autora książki *Szkoła bohaterek i bohaterów* - bohaterowie popkultury jako wzorce dla nastolatków - terminy: *kultura wysoka*, *kultura popularna*, *wywiad*, *instalacja*	Staroniem - wymienia postaci popkultury, które mogą być inspiracją dla nastolatków, i uzasadnia swoją opinię - podaje cechy wywiadu prasowego jako gatunku publicystycznego	młodych ludzi - opisuje instalację *Dismaland,* wskazując bohaterów popkultury i zjawiska medialne, do których się ona odwołuje - wyraża opinię na temat dzieła Banksy'ego		
50. Podsumowanie – znaczenie kultury popularnej	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział V. *Człowiek wobec popkultury*, s. 117–118	- specyfika współczesnej kultury masowej: rodzaje dzieł, oddziaływanie na odbiorców - popkulturowe postacie jako wzory - motywy literackie i kulturowe w piosenkach poetyckich Agnieszki Osieckiej - refleksje nad miejscem poety w kulturze współczesnej w utworach Wisławy Szymborskiej - terminy: *kultura popularna*, *piosenka*	- podaje przykłady dzieł należących do kultury wysokiej i dzieł zaliczanych do kultury popularnej - wskazuje ulubione utwory popkulturowe i uzasadnia swoją opinię	- wymienia pozytywne i negatywne skutki oddziaływania kultury popularnej na odbiorców	1	I.2.2 I.2.3
51.,52. Retoryka jako sztuka przemawiania **Formy wypowiedzi: przemówienie**	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka* – *Przemówić*	- retoryka jako sztuka tworzenia przemówień i przemawiania w celu wywierania wpływu na ludzi za pomocą argumentów - rodzaje przemówień: mowy polityczne, okolicznościowe, sądowe, religijne i dydaktyczne	- rozpoznaje różne rodzaje przemówień na podstawie przykładowych wypowiedzi - wskazuje elementy budowy przemówienia jako formy wypowiedzi - określa cel przemówienia	- redaguje i wygłasza przemówienie na temat związany z ważnym problemem dotyczącym młodzieży	2	III.1.1 III.1.2 III.1.3 III.2.1 III.2.6 III.2.8 III.2.9

	słuchaczom do serca i do rozumu. Retoryka jako sztuka przemawiania, s. 212–215	- zastosowanie pytań retorycznych - budowa przemówienia jako formy wypowiedzi - terminy: *retoryka*, *przemówienie*, *argument*, *pytanie retoryczne*	i dobiera do niego argumenty - przygotowuje plan przemówienia - redaguje przemówienie na wybrany temat			II.4
53. Świat realny i wirtualny	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VI. *(Nie)rzeczywistość*, s. 120–121 (tekst: Ryszard Kulik, *Rzeczywiste kontra nierzeczywiste* – fragmenty) - *Ukryte w dziele sztuki:* Gali May Lucas, Karoline Hinz, *Wchłonięci przez światło*, s. 122	- przemiany sposobu życia współczesnych społeczeństw: świat realny i świat wirtualny – coraz większa rola tego drugiego - „inwazja nierzeczywistego" w tekście Ryszarda Kulika - zmiany w relacjach międzyludzkich zachodzące pod wpływem nowych technologii - pojęcia: *świat realny*, *świat wirtualny* - terminy: *artykuł prasowy*, *instalacja*	- określa tematykę i główną myśl artykułu Ryszarda Kulika - wyjaśnia pojęcie *świat wirtualny* - opisuje wpływ nowoczesnych technologii na komunikowanie się ludzi i sposób postrzegania przez nich świata - wypowiada się na temat potrzeby odkrywania na nowo realnego świata, opisanej w tekście Ryszarda Kulika	- wskazuje wady i zalety nowych technologii na podstawie artykułu Ryszarda Kulika i własnych doświadczeń - opisuje instalację *Wchłonięci przez światło*	1	I.2.1 I.2.4 I.2.7
54. Niepewna ludzka rzeczywistość w wierszu Wisławy Szymborskiej	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VI. *(Nie)rzeczywistość*, s. 123–124 (tekst: Wisława Szymborska, *Może to wszystko*) - *Kilka słów*	- literatura polska po 1989 roku – zniesienie cenzury, swoboda twórcza - twórczość „starych mistrzów" po 1989 roku: Tadeusz Różewicz, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, Czesław Miłosz, Tadeusz Konwicki, Sławomir Mrożek - rozwój młodej literatury:	- wymienia najważniejszych przedstawicieli literatury polskiej po 1989 r. - wskazuje wybrane ważne tematy literatury po 1989 r. - określa tematykę tekstu Wisławy Szymborskiej *Może to wszystko* - omawia wątpliwości podmiotu lirycznego	- omawia wizję ludzkiego życia ukazaną w wierszu Wisławy Szymborskiej - wykonuje ilustrację do utworu *Może to wszystko* w dowolnej formie, wykorzystując np. kadry z wybranych filmów, reprodukcje	1	I.1.1 I.1.3 I.1.6

	o epokach: Literatura polska po 1989 roku, s. 170–173	grupa „bruLionu”, Olga Tokarczuk, Andrzej Stasiuk, Dorota Masłowska - rozwój reportażu i literatury popularnej; „literatura internetu” - wybrane tematy w literaturze polskiej po 1989 roku: małe ojczyzny, alternatywne światy, inność i wykluczenie - życie jako eksperyment w wierszu Wisławy Szymborskiej *Może to wszystko* - terminy: *podmiot liryczny*	wyrażone w wierszu - wyjaśnia tytuł utworu	dzieł sztuki		
55., 56. Bohater zagubiony w polskiej rzeczywistości w opowiadaniu Olgi Tokarczuk	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VI. *(Nie)rzeczywistość*, s. 125–130 (tekst: Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* – fragmenty)	- twórczość Olgi Tokarczuk – laureatki Literackiej Nagrody Nobla - świat przedstawiony w opowiadaniu *Profesor Andrews w Warszawie* - zagubienie bohatera utworu Olgi Tokarczuk w obcej rzeczywistości stanu wojennego - narracja personalna jako przedstawienie świata z perspektywy uczuć i myśli bohatera utworu - terminy: *opowiadanie*, *narracja personalna*	- przedstawia podstawowe informacje o życiu i twórczości Olgi Tokarczuk, wymienia jej najważniejsze utwory - określa czas i miejsce akcji opowiadania *Profesor Andrews w Warszawie* - nazywa uczucia, przeżycia i doświadczenia bohatera zagubionego w obcym świecie - wskazuje fragmenty tekstu opisujące stany emocjonalne profesora Andrewsa, sposoby postrzegania innych ludzi i nieznanego miasta - wypowiada się na temat wykorzystania w opowiadaniu narracji personalnej	- redaguje wpis z dziennika lub opowiadanie z narracją ukazującą wydarzenia z perspektywy bohatera, na temat wizyty w obcym kraju	2	I.1.1 I.1.3 I.1.4

57. Przenikanie się światów w filmie *Incepcja*	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VI. *(Nie)rzeczywistość*, s. 131–133 (tekst: Marcin Świątkowski, *Film „Incepcja" – koniec ery Matrixa* – fragmenty recenzji)	- *Incepcja* jako dzieło przełomowe w ujęciu autora recenzji - nowatorstwo formalne filmu Christophera Nolana - wizja świata jako labiryntu w filmie *Incepcja* - terminy: *film*, *kadr*, *recenzja*	- określa tematykę filmu *Incepcja* - wskazuje – na podstawie recenzji – zalety filmu Christophera Nolana - opisuje wybrane kadry z *Incepcji* - wypowiada się na temat przenikania się świata realnego i nierzeczywistego w omawianym filmie	- przedstawia i uzasadnia własną ocenę filmu *Incepcja*	1	I.2.1 I.2.2
58. Przemiana bohatera w opowiadaniu Jacka Dukaja *Katedra*	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VI. *(Nie)rzeczywistość*, s. 134–138 (tekst: Jacek Dukaj, *Katedra* – fragmenty)	- katedra jako żywy organizm w opowiadaniu Jacka Dukaja - znaczenie nauki i wiary w utworze *Katedra* - tekst Jacka Dukaja jako opowiadanie fantastycznonaukowe - człowiek wędrowcem w tajemniczej budowli – film Tomasza Bagińskiego *Katedra* metaforą ludzkiego losu - terminy: *literatura fantastycznonaukowa*, *fantastyka*, *opowiadanie*	- przedstawia podstawowe informacje o życiu i twórczości Jacka Dukaja - omawia treść fragmentu opowiadania *Katedra* - wskazuje elementy fantastyczne w tekście - wyszukuje środki artystyczne zastosowane w opisie katedry	- redaguje recenzję filmu Tomasza Bagińskiego *Katedra* zawierającą porównanie animacji z pierwowzorem literackim	1	I.1.1 I.1.2 I.1.6
59. Podsumowanie – nierzeczywiste światy w literaturze i filmie	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VI. *(Nie)rzeczywistość*, s. 139–140	- refleksje na temat wpływu nowych technologii na kondycję człowieka, relacje społeczne i kształt współczesnego świata w przykładowych dziełach literackich i filmowych - tajemnice wirtualnych światów w wybranych utworach literackich i innych	- podaje tytuły dzieł literackich i filmowych zawierających motyw nierealności świata - wymienia cechy katedry ukazanej w opowiadaniu Jacka Dukaja - przedstawia przygody bohatera opowiadania Olgi	- wskazuje cechy charakterystyczne twórczości Wisławy Szymborskiej, Olgi Tokarczuk i Jacka Dukaja	1	I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.1.4 I.2.2

		tekstach kultury - świat jako laboratorium w wierszu Wisławy Szymborskiej *Może to wszystko* - narrator opowiadania Olgi Tokarczuk w obcej rzeczywistości - nieznana forma życia w *Katedrze* Jacka Dukaja - terminy: *opowiadanie*, *fantastyka*	Tokarczuk *Profesor Andrews w Warszawie* - wypowiada się na temat obcości człowieka w świecie, na podstawie utworów Olgi Tokarczuk, Jacka Dukaja, Wisławy Szymborskiej			
60., 61. Formy wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjna	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – Na pierwszym planie: argumentacja. Formy wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjna. Plan wypowiedzi*, s. 216–221	- głos w dyskusji oraz przemówienie jako przykłady wypowiedzi argumentacyjnych - budowa wypowiedzi argumentacyjnej: wstęp, rozwinięcie, zakończenie - typy argumentów: logiczne, rzeczowe, emocjonalne - plan wypowiedzi – przypomnienie wiadomości - terminy: *wypowiedź argumentacyjna*, *teza*, *plan wypowiedzi*	- wymienia najważniejsze elementy wypowiedzi argumentacyjnej: wstęp, rozwinięcie (argumentacja), zakończenie - wyszukuje w przykładowej wypowiedzi argumenty logiczne, rzeczowe, emocjonalne - dobiera argumenty do podanej tezy - formułuje wstęp i zakończenie wypowiedzi argumentacyjnej - analizuje plan wypowiedzi argumentacyjnej na podstawie przykładów - przygotowuje plan wypowiedzi argumentacyjnej na temat: *Czy gry komputerowe to dobry sposób na spędzanie wolnego czasu?* - redaguje wypowiedź argumentacyjną na wybrany	- redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat: *Życie człowieka – ważny temat poezji XX wieku?*	2	III.1.1 III.1.2 III.1.3 III.2.1 III.2.6

			temat			
62. Człowiek wśród zwierząt	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VII. *Co dalej z człowiekiem?*, s. 142–144 (tekst: Zofia Karaszewska, *Homo sapiens przegrywa* – fragmenty)	- krytyczna ocena antropocentryzmu w książce Bena Ambridge'a *Czy jesteśmy mądrzejsi od szympansów?* - refleksje nad zdolnościami poznawczymi zwierząt i ludzi w artykule Zofii Karaszewskiej - pojęcia: *antropocentryzm* - terminy: *artykuł informacyjny*	- określa tematykę i główną myśl artykułu Zofii Karaszewskiej - wymienia najważniejsze informacje naukowe o świecie zwierząt przedstawione w artykule *Homo sapiens przegrywa*	- wyjaśnia pojęcie *antropocentryzm* - wymienia podobieństwa i różnice między ludźmi a zwierzętami omówione w artykule Zofii Karaszewskiej	1	I.2.1 I.2.4 I.2.5
63. Obraz ludzkich relacji w opowiadaniu Marka Nowakowskiego	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VII. *Co dalej z człowiekiem?*, s. 145–147 (tekst: Marek Nowakowski, *Górą Edek*)	- obraz przemian społecznych w Polsce lat 90. XX wieku w twórczości Marka Nowakowskiego - świat peryferii i tajemnice ludzkiej psychiki w opowiadaniach Marka Nowakowskiego - opowiadanie *Górą Edek* jako miniatura z życia wielkiego miasta - nawiązania do *Tanga* Sławomira Mrożka w opowiadaniu Marka Nowakowskiego - terminy: *opowiadanie*, *miniatura literacka*, *aluzja literacka*	- przypomina podstawowe informacje o życiu i twórczości Marka Nowakowskiego - omawia sytuację opisaną w opowiadaniu *Górą Edek* - ocenia zachowanie bohaterów utworu - określa negatywne zjawiska społeczne ukazane w opowiadaniu Marka Nowakowskiego - odczytuje aluzje literackie występujące w utworze - redaguje opis sytuacji podobnej do wydarzenia przedstawionego w opowiadaniu Marka Nowakowskiego	- odnosi się do tez Ewy Wilk zawartych w tekście *Kto jest w Polsce chamem* i uzasadnia swoje stanowisko argumentami	1	I.1.1 I.1.3
64. Współczesny człowiek w wierszach	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*:	- indywidualizm i krytycyzm wobec tradycyjnych wartości i współczesnej kultury	- przedstawia podstawowe informacje o życiu i twórczości Marcina	- wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu wiersza Marcina	1	I.1.1 I.1.3 I.1.5

Marcina Świetlickiego	- rozdział VII. *Co dalej z człowiekiem?*, s. 148–150 (teksty: Marcin Świetlicki, *McDonald's*, *Którejś nocy taki sen*)	w wybranych wierszach Marcina Świetlickiego - pesymistyczny obraz codzienności w utworach Marcina Świetlickiego - sytuacja liryczna w wierszach *McDonald's* i *Którejś nocy taki sen* - terminy: *podmiot liryczny*, *sytuacja liryczna*, *neologizm poetycki*	Świetlickiego - wskazuje doświadczenia życia codziennego w utworach *McDonald's* i *Którejś nocy taki sen* - określa sytuację liryczną w wierszach Marcina Świetlickiego - omawia obraz współczesnego człowieka przedstawiony w utworach *McDonald's* i *Którejś nocy taki sen* - wskazuje neologizmy poetyckie w wierszu *Którejś nocy taki sen*	Świetlickiego *McDonald's* - interpretuje wybrany utwór Marcina Świetlickiego		I.1.6
65. Poprawność fonetyczna	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - część *Kształcenie językowe: Strefa języka – Połóż akcent na wymowę. Poprawność fonetyczna*, s. 228–232	- poprawna wymowa istotnym elementem komunikacji - przykłady najczęstszych błędów fonetycznych - korzystanie ze słowników, w tym ze słownika poprawnej polszczyzny, dla ustalenia właściwej wymowy wyrazów - uproszczenia grup spółgłoskowych w języku potocznym - zasady akcentowania wyrazów w języku polskim - terminy: *błąd fonetyczny*, *poprawna wymowa*, *wymowa wzorcowa i wymowa dopuszczalna*, *uproszczenie grupy spółgłoskowej*, *akcent*	- dostrzega i poprawia błędy fonetyczne w przykładowych wypowiedziach ustnych - poprawnie wymawia przykładowe liczebniki - korzysta ze słowników w celu ustalenia poprawnej wymowy wyrazów - przedstawia i stosuje zasady poprawnego akcentowania wyrazów	- wyjaśnia, na czym polega uproszczenie grupy spółgłoskowej, i podaje przykład tego zjawiska, - przygotowuje i wygłasza krótkie przemówienie - stosuje zasady poprawnej wymowy w sytuacji oficjalnej	1	II.3.4 III.2.9 IV.3
66. Problemy	• podręcznik do	- konsekwencje zmian	- określa tematykę wywiadu	- formułuje propozycje	1	I.2.1

ekologiczne naszego świata	języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VII. *Co dalej z człowiekiem?*, s. 151–153 (tekst: Tomasz Sawczuk, *Zmiana klimatu przyspiesza* – fragmenty) - infografika *Filmy dokumentalne o zmianach klimatycznych,* s. 154–155	klimatycznych dla współczesnych społeczeństw – na podstawie wywiadu Tomasza Sawczuka z Szymonem Malinowskim, współautorem książki *Nauka o klimacie* - cechy gatunkowe wywiadu prasowego - problemy klimatyczne w wybranych filmach dokumentalnych - pojęcia: *ekologia*, *zmiany klimatyczne* - terminy: *wywiad prasowy*, *film dokumentalny*	Tomasza Sawczuka z Szymonem Malinowskim - wskazuje i omawia tezy autora książki *Nauka o klimacie* dotyczące zagrożeń klimatycznych dla współczesnego człowieka - wymienia cechy wywiadu prasowego jako gatunku publicystycznego – na podstawie tekstu zamieszczonego w podręczniku - odróżnia film dokumentalny od filmu fabularnego - wymienia cechy gatunkowe filmu dokumentalnego - podaje przykłady filmów dokumentalnych dotyczących zmian klimatycznych i omawia ich tematykę	dodatkowych pytań do wywiadu ze współautorem książki *Nauka o klimacie*		I.2.2 I.2.4 I.2.7
67. Czy sztuczna inteligencja zagraża ludzkości?	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VII. *Co dalej z człowiekiem?*, s. 156–158 (tekst: Katarzyna Grzelak, *„Guardian" publikuje artykuł napisany przez sztuczną inteligencję. „AI nie zniszczy ludzi.*	- eksperyment dziennikarzy gazety „The Guardian" opisany w artykule Katarzyny Grzelak - korzyści i zagrożenia dla ludzkości związane ze sztuczną inteligencją - relacje człowieka i sztucznej inteligencji - pojęcia*: sztuczna inteligencja (AI)*, *algorytm*	- wyjaśnia pojęcie *sztuczna inteligencja* - określa, jakie zadanie miał wykonać algorytm GPT-3, i omawia jego efekty opisane w artykule Katarzyny Grzelak - wymienia argumenty za rozwojem sztucznej inteligencji przedstawione w tekście - redaguje wypowiedź argumentacyjną na temat: *Czy ludzie powinni obawiać się sztucznej inteligencji?*	- wymienia utwory literackie i inne teksty kultury podejmujące temat sztucznej inteligencji	1	I.2.1 I.2.2 I.2.4 I.2.5

	Uwierz mi” – fragmenty)					
68. Podsumowanie – co dalej z naszym światem?	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - rozdział VII. *Co dalej z człowiekiem?*, s. 159–160	- kondycja współczesnego człowieka w wybranych utworach literackich i innych tekstach kultury - problemy społeczne w opowiadaniach Marka Nowakowskiego - lęk i samotność człowieka w poezji Marcina Świetlickiego - refleksje nad przyszłością naszego świata w wybranych tekstach literackich i publicystycznych - terminy: *opowiadanie*, *artykuł*	- przedstawia problemy współczesnego człowieka ukazane w wybranych utworach: kryzys klimatyczny, zmiany technologiczne, przemiany stylu życia - określa emocje i zachowania ludzkie opisane w opowiadaniu Marka Nowakowskiego i poezji Marcina Świetlickiego - wypowiada się na temat zagrożeń dla naszego świata – na podstawie poznanych tekstów, w tym artykułów prasowych	- redaguje wypowiedź pisemną lub ustną dotyczącą sytuacji współczesnego człowieka – na podstawie poznanych utworów literackich	1	I.1.1 III.2.7
69., 70. Powtórzenie wiadomości – od czasów II wojny światowej do nowszej współczesności	• podręcznik do języka polskiego *To się czyta!*: - *Kilka słów o epokach: Od II wojny światowej do czasów najnowszych*, s. 161–173	- powtórzenie najważniejszych wiadomości o okresach kultury polskiej poznanych w klasie 3: współczesność od czasów II wojny światowej i okupacji do okresu po 1989 roku - ważne tematy w literaturze polskiej II połowy XX wieku oraz w literaturze współczesnej - wybitni twórcy poszczególnych okresów	- rozumie podstawy periodyzacji literatury - charakteryzuje w zwięzły sposób kolejne okresy w literaturze i kulturze polskiej: lata II wojny światowej i okupacji, okres 1945–1989, okres po 1989 r. - wskazuje przedstawicieli literatury polskiej w poszczególnych okresach – od II wojny światowej po nowszą współczesność - podaje przykłady utworów literackich z danego okresu		2	I.1.1 I.1.2

			oraz określa ich tematykę			

Autorka: Krystyna Brząkalik